Beste raadsleden,

Ons college wil Streekomroep ZuidWest een overbruggingskrediet (lening) verstrekken van € 15.000 om vijf journalisten voor drie maanden in dienst te kunnen houden. Hoewel dit geen wettelijke taak van de gemeente is en het niet past binnen de uitvoering van het Focusakkoord, kiezen wij ervoor om het krediet te verstrekken. We doen dit vanwege het maatschappelijke belang van streekomroep ZuidWest en vanwege de (bestuurlijke) samenwerking in de regio.

In deze brief lichten wij de aanvraag en de weg naar ons besluit toe.

Op 30 november kreeg wethouder Van der Zwan een telefonisch spoedverzoek van de directeur van Streekomroep ZuidWest (verder: ZuidWest): ZuidWest deed twee jaar mee aan een pilot vanuit het Rijk voor de versterking van de journalistiek van regionale omroepen. ZuidWest ontving een stimuleringssubsidie van € 150.000 waarvoor zij vijf journalisten aantrok.

1 december 2021 stopte de pilot. Men verwacht dat straks het nieuwe kabinet dit geld structureel maakt. Dit betekent dat ZuidWest bij gebrek aan budget deze 5 journalisten moet ontslaan per 1 januari 2022. Midden 2022 krijgen ze waarschijnlijk weer budget om het werk voort te zetten. Vanuit behoud werkgelegenheid en om 'het kapitaal in termen van geïnvesteerde ervaring/inzet niet te vernietigen', verzocht ZuidWest indringend aan Bergen op Zoom, Roosendaal en Woensdrecht om een incidenteel overbruggingsbudget van € 75.000 (1 januari - 1 juli 2022). Bergen op Zoom zou € 30.000 moeten bijdragen.

Wij vroegen ambtelijk advies over dit overbruggingsbudget. Dit advies was negatief: het is geen wettelijke taak om kredieten te verstrekken aan organisaties en bovendien past dit niet in de uitvoering van het Focusakkoord.

Wethouder Van der Zwan zocht in deze periode ook afstemming met Burgemeester Van Midden van Roosendaal. Ook hij deelde het standpunt dat het 'om niet' verstrekken van een budget niet te verantwoorden was, hoe sympathiek het verzoek ook. Wel spraken zij af om contact op te nemen met de provincie om te bekijken of zij mogelijkheden zien tot dekking/steun. Burgemeester Van Midden zocht contact met de provincie. Ook de gedeputeerde gaf aan dat dekking vanuit provinciale gelden niet eigenlijk is en dat dekking ontbreekt. Anderzijds deed de gedeputeerde wel een indringende oproep om vanuit de gemeenten op enige wijze steun te verlenen aan ZuidWest.

Tegen eerdere verwachtingen in nam de Tweede Kamer op 7 december met brede steun - ook van enkele regeringspartijen - een motie aan om de pilot met drie maanden te verlengen. Dit is een gunstige ontwikkeling voor ZuidWest. Er lijkt breed draagvlak te bestaan om de pilot (en daarmee het benodigd budget) structureel te maken zodra er een nieuw kabinet aantreedt.

Op 8 december had wethouder Van der Zwan opnieuw contact met de directeur van ZuidWest. Omdat de pilot inmiddels is geëindigd, verwacht hij dat hij ondanks de motie niet in staat zal zijn om de salarissen van de betreffende journalisten uit te betalen. Hij verwoordt dat als volgt: *'Mijn verzoek aan jullie is dan ook om de andere lijn (gevraagde steun aan ZuidWest) niet geheel al af te kaatsen. Wellicht hebben we jullie hulp nodig, al is het maar voor een overbrugging die terugbetaald wordt. Stel dat we het geld pas fysiek krijgen na de drie maanden (dit zou in Haagse kringen nog snel zijn) dan moet ik wel salarissen blijven betalen. Maar ik besef mij dat het dan een heel andere vraag is*.'

De burgemeester van Roosendaal stelde hierop voor om - omdat de feitelijke uitbetaling waarschijnlijk nog even op zich laat wachten – gezamenlijk ZuidWest de komende drie maanden te steunen in de vorm van een voorschot (lening). Het gaat dan om € 15.000 elk voor BoZ en Roosendaal en € 7.500 voor Woensdrecht. Roosendaal en Woensdrecht willen dit doen (toezegging). Dit is dus geen overbruggingsbudget (gift) zoals in het eerdere verzoek, maar een overbruggingskrediet (lening) om uitbetaling van de salarissen te kunnen laten doorlopen. Terugbetaling volgt zodra het geld vanuit Rijk binnenkomt.

Het cluster financiën en de concern controller bekeken dit aangepaste verzoek. Hoewel er eerder overbruggingskredieten zijn verstrekt aan organisaties, adviseren zij hier uiterst terughoudend mee te zijn. De gemeente is immers geen bank. Argumenten voor een afwijzend besluit worden gevonden in:

- Organisaties - en dus ook ZuidWest - zouden dit soort bedrijfsrisico's moeten kunnen opvangen binnen hun bedrijfsvoering/-begroting.
- Het is geen wettelijke taak
- Het is niet in overeenstemming met het Focusakkoord

In onze collegevergadering hebben we uitgebreid over deze aanvraag gesproken. Hierbij zijn de argumenten tegen (recht in de leer) afgezet tegen een aantal andere overwegingen:

- Het gevraagde bedrag voor de lening/overbruggingskrediet is zeer beperkt, het betreft een tijdelijk overbruggingskrediet met terugbetalingsverplichting en geen gift;

- Hoewel er een risico bestaat op het niet beschikbaar komen van structurele middelen, lijkt het erop dat er brede steun in de Tweede Kamer is voor het voortgaan en daarmee het structureel maken van de budgetten;

- Bergen op Zoom heeft samen met Roosendaal en Woensdrecht een gevoelde verantwoordelijkheid om gezamenlijk op te trekken in de regio;

- Het college van Bergen op Zoom voelt, hoewel geen wettelijke, wel een maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de omroep 'in nood' en het steunen van de ingezette versterking van de journalistiek en nieuwsgaring;

- Er is een expliciet pleidooi vanuit de gedeputeerde gekomen om ondersteuning te verlenen op dit dossier.

Het college besloot op basis van bovenstaande argumenten af te wijken van het advies en een overbruggingskrediet (lening) te verstrekken aan ZuidWest van € 15.000 voor 3 maanden.

We doen dat met name vanwege het maatschappelijke belang van (goede lokale journalistiek van) ZuidWest en vanwege de (bestuurlijke) samenwerking in de regio (ook Roosendaal en Woensdrecht zijn voornemens steun te verlenen). We zijn ons ervan bewust dat dit besluit ingaat tegen artikel 6 van het door de raad vastgestelde treasurystatuut waarin staat dat we geen leningen aan derden verstrekken. Gezien de haast, de gevoelde verantwoordelijkheid, de maatschappelijke verantwoordelijkheid aangaande vrije nieuwsgaring, en de oproep van de gedeputeerde nemen we toch dit besluit.

Het treasurystatuut kent geen hardheidsclausule, de algemene subsidieverordening wel.

ASV Artikel 19 Hardheidsclausule

Het college kan deze verordening, met uitzondering van de artikelen 2, 3 en 5, in individuele gevallen buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover de toepassing van die bepalingen voor de subsidieaanvrager of -ontvanger gevolgen zou hebben die onevenredig zijn in verhouding tot de met de betrokken bepalingen te dienen doelen.

Dit besluit is, gezien de urgentie voor ZuidWest, op korte termijn tot stand gekomen. Het leek ons zuiver u van dit besluit op de hoogte te stellen gezien de afwijking van het Focusakkoord, het door de raad vastgestelde Treaasurystatuut en de wettelijke taak. Mocht u toch andere overwegingen hebben ten aanzien van dit collegebesluit, dan bent u in elk geval in de gelegenheid dit donderdag tijdens de raadsvergadering met een 'motie vreemd' aan de raad voor te leggen. Als daarvoor de (voorbereidings)tijd te kort is, overleggen we met de griffie op welke manier we uw inbreng op een later moment mee kunnen nemen.

Vanzelfsprekend maken we met ZuidWest en met Roosendaal en Woensdrecht afspraken over de voorwaarden waaronder we deze lening verstrekken.

NB. In reactie op de aangenomen motie zei minister Slob dat hij de motie nu niet uit kan voeren. Er is geen budget/dekking en er vond nog geen definitieve evaluatie van de pilot plaats. Het is volgens hem aan het nieuwe kabinet hier een besluit over te nemen en een nieuwe regeling te maken, wat enkele maanden in beslag neemt. Deze beantwoording van de minister lost het vraagstuk van ZuidWest nog niet op en afhankelijk van de voortgang bestaat de mogelijkheid dat ZuidWest op enig moment het oorspronkelijke verzoek aan de gemeenten voor verdere financiering van de met de pilot gefinancierde journalisten opnieuw ter tafel brengt.

Dinsdagavond 14 december behandelde de Tweede Kamer een amendement over de voorzetting van de pilot. Vooralsnog lijkt daarvoor (opnieuw) een Kamermeerderheid te zijn. Hoewel het amendement als instrument dwingender is dan de motie, is het de vraag of daarmee de vraag van ZuidWest helemaal is beantwoord.

Inmiddels is het regeerakkoord bekend. Daarin staat: '*Om de* ***onafhankelijkheid van de pers op lokaal niveau*** *beter te waarborgen, hevelen we de financiering hiervan over van het Gemeentefonds naar landelijke financiering en investeren we extra*'. Hoewel dit niet direct gaat over het voortzetten van de pilot, lijkt de tekst hier wel op te preluderen.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

secretaris, burgemeester,

mr. Drs. Ing. M. van Vliet Dhr. dr. F.A. Petter